

Olli Rehn

Suomen Pankki

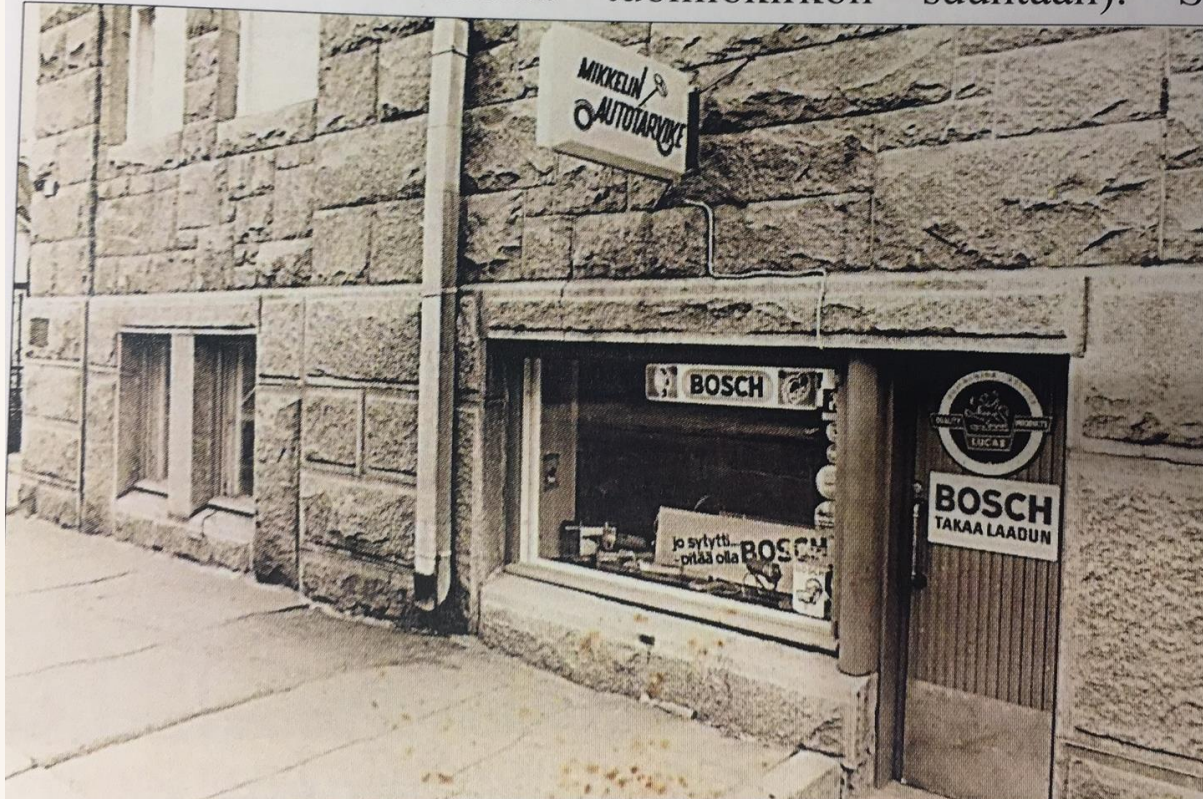
Hallanvaaraa maailmantaloudessa – kestääkö Euroopan ja Suomen kasvu?

AKL Summit & Expo 23.10.2018

Mikkelin Autotarvike

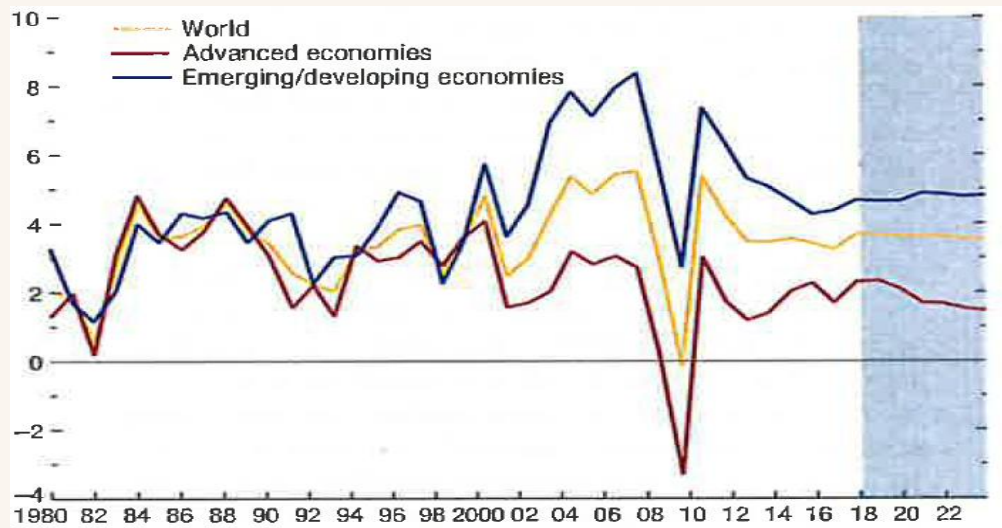
Tauno Rehn perusti Mikkelin Autotarvikkeen varaosa- ja vuonna 1965. Liike aloitti Hallituskatu 8:ssa (nk. Grani nykyisestä tavaratalosta tuomiokirkon suuntaan). Se

Mikkelin Autotarvikkeen varaosakauppa aloitti Graniittilalossa 1965. Kuva Olli ja Merja Rehnin arkistosta.

Maailmantalouden kasvu jatkuu, mutta...

- ... ei niin vahvana kun vielä kesällä ennustettiin
- ... ei niin laaja-alaisena kuin edellisvuonna
- ... ei niin varmana, sillä riskit ovat kasvaneet

Maailmantalous	
2018: 3.7%	-0.2%
2019: 3.7%	-0.2%

Kehittyneet taloudet	
2018: 2.4%	-0.1%
2019: 2.1%	-0.1%

Nousevat ja kehittyvät taloudet	
2018: 4.7%	-0.2%
2019: 4.7%	-0.4%

Maailmantalouden keskeiset kasvuriskit

- **Kauppapoliittisten jännitteiden lisääntyminen**
- **Kiinan ennustettua jyrkempi kasvun hidastuminen**
- **Turkin ja Argentiinan kaltaisten valuuttakriisien leviäminen**
- **Italian talouspolitiikkaan liittyvä epävarmuus**

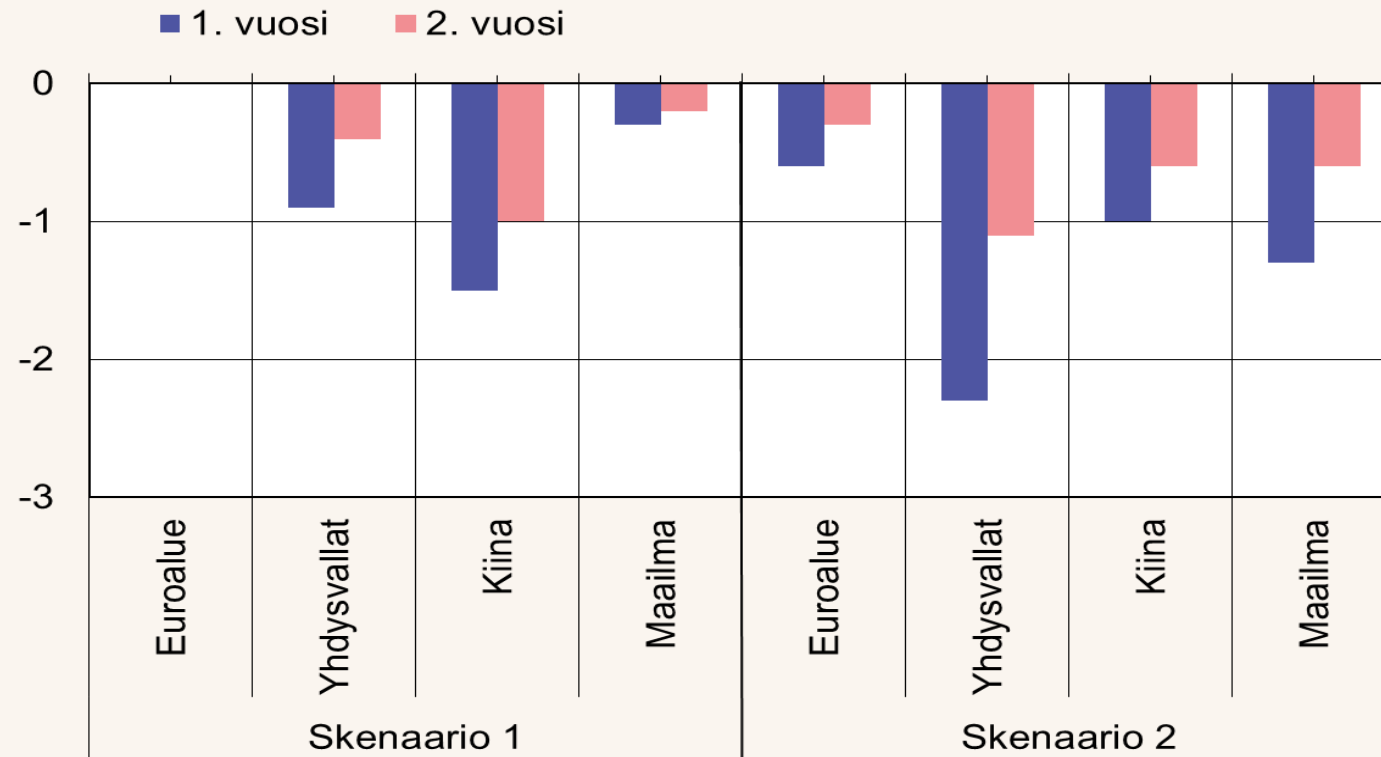
Kauppajännitteiden vaikutuksista

- **Skenaario 1:**
  - **Yhdysvaltain ja Kiinan** väliset tuontitullikorotukset (25 prosenttiyksikköä) koskevat **koko kahdenvälistä kauppaa**.
  - Yhdysvallat korottaa lisäksi **EU:sta tuotavien autojen tulleja** (25 prosenttiyksikköä), johon EU vastaa asettamalla lisätulleja autovientiä vastaavalle määrälle yhdysvaltalaistuontia.
- **Skenaario 2:**
  - Yhdysvallat korottaa **koko tuonnin tulleja 10 prosenttiyksiköllä**, ja sen kauppakumppanit asettavat vastavuoroisen 10 prosenttiyksikön lisätullin tuonnilleen Yhdysvalloista.

Tuontitullikorotukset vaimentavat pahimmillaan merkittävästi Yhdysvaltain talouden ja myös maailmantalouden kasvua

Vaikutukset BKT:hen, %-poikkeama perusurasta

Lähde: Suomen Pankin laskelmat.

35776@Chart7

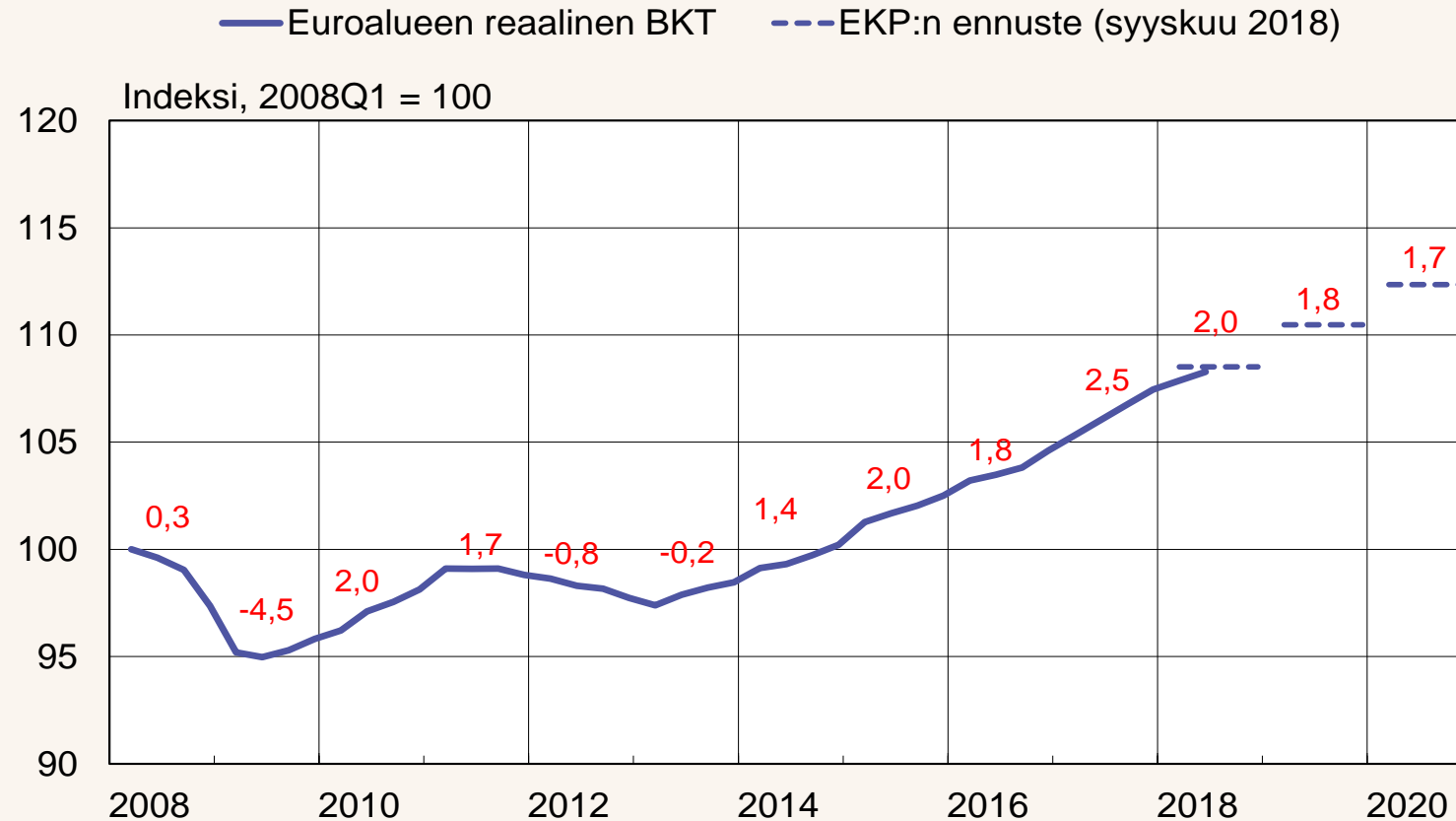

Johtopäätöksiä riskilaskelmista

- Suorat vaikutukset euroalueen kauppavirtoihin melko vähäistä.
- Luottamusvaikutukset voivat heijastua investointeihin.
- Lisätullit kasvattavat Yhdysvaltojen vaihtotaseen alijäämää.
- Kansainvälisten tuotantoketjujen monimutkaisuuden takia protektionistisilla toimilla voi pitkittyessään olla arvaamattomia ja pitkäkestoisia kielteisiä vaikutuksia talouskasvuun.

Euroalueen bruttokansantuote 2007-2020

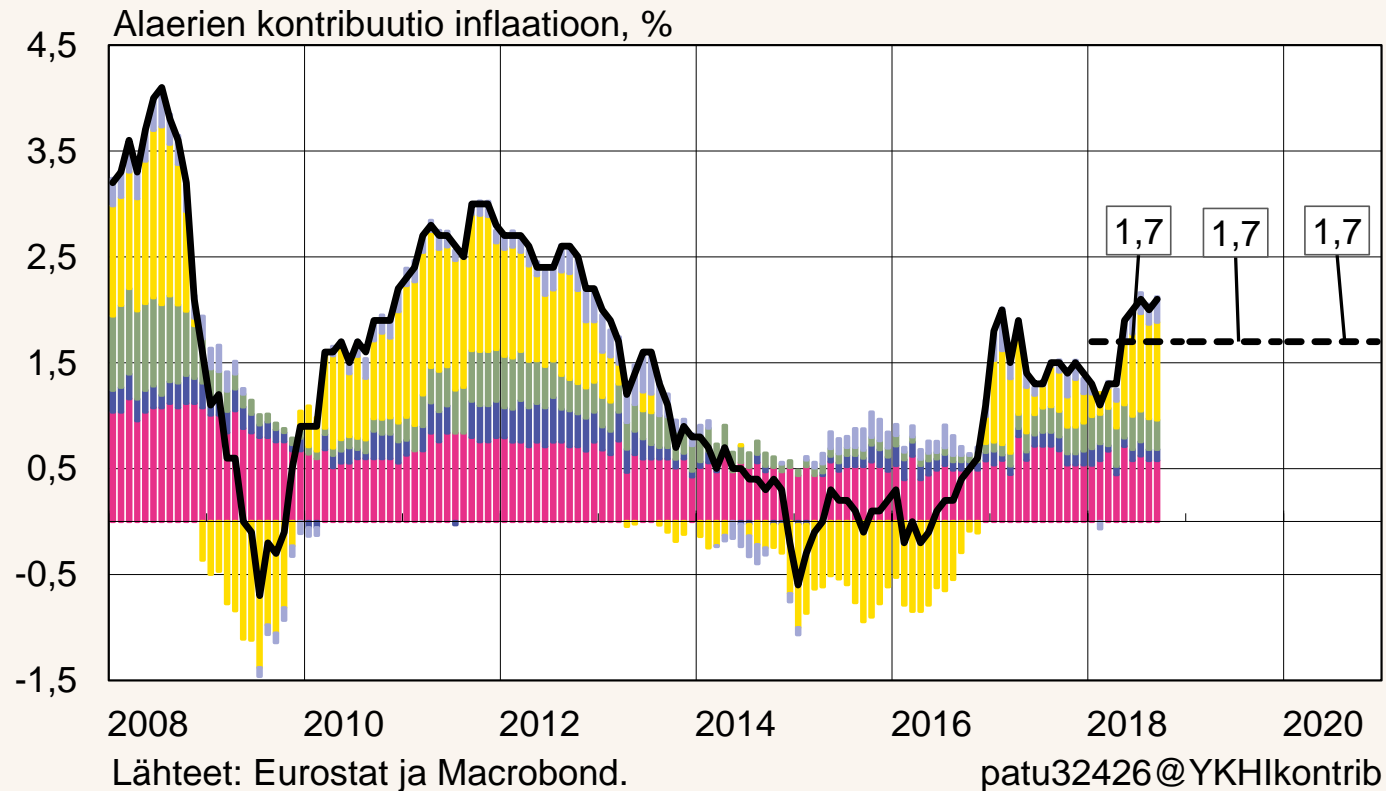
Käyrän yläpuolella olevat luvut ovat vuosikasvuja.
Lähteet: EKP, Eurostat ja Macrobond.

35781@eaBKTindMPEy

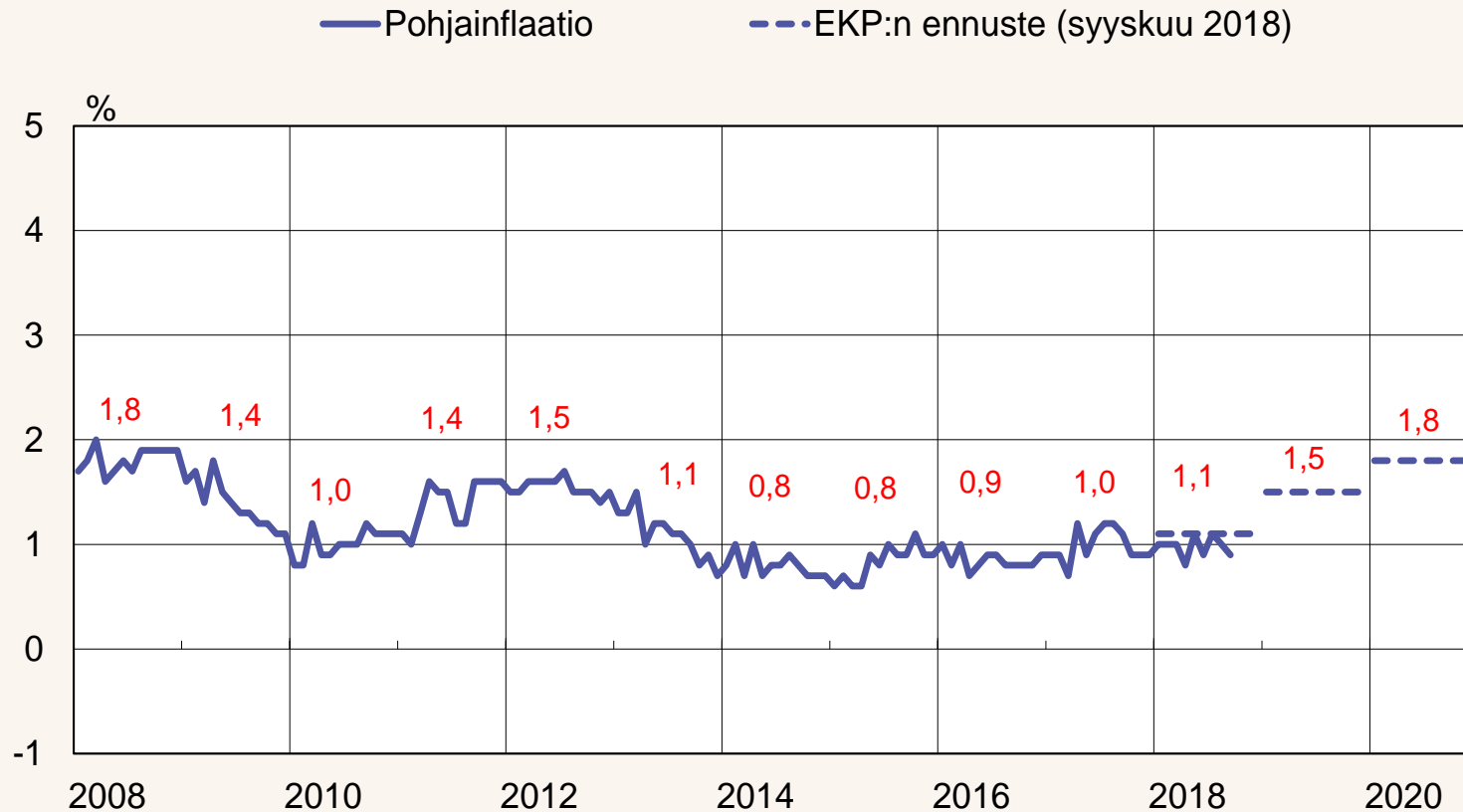
Euroalueen kuluttajahintainflaatio 2008-2020

- Palvelut
- Teollisuustuotteet (pl. Energia)
- Jalostetut elintarvikkeet
- Energia
- Jalostamattomat elintarvikkeet
- YKHI, yhteensä
- - - YKHI, EKP:n ennuste

Euroalueen pohjainflaatio 2008-20

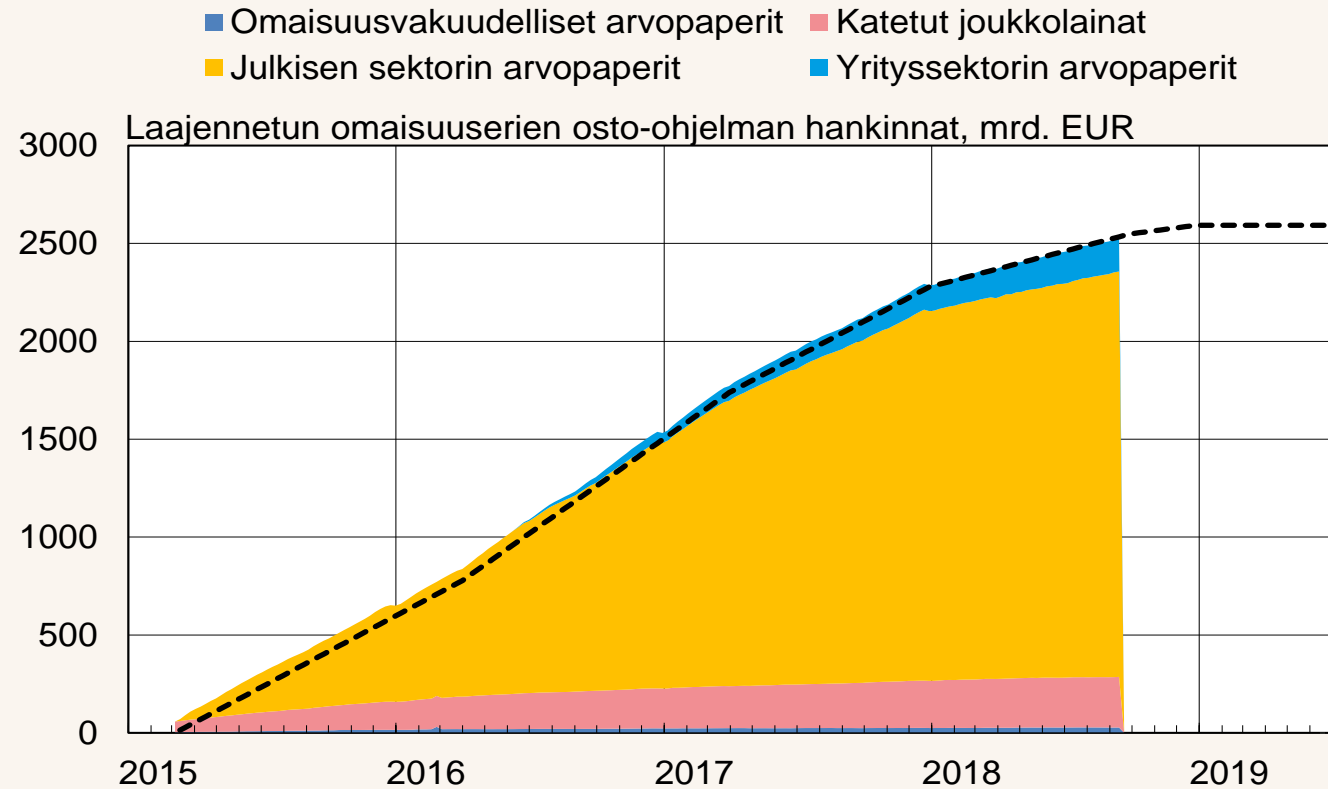
Käyrän yläpuolella olevat luvut ovat vuosikasvuja.

Lähteet: Eurostat ja EKP.

35781@Chart5

Epätavanomainen rahapolitiikka jatkuu toistaiseksi: EKP:n omaisuususerien ostot ja uudelleen sijoitukset ylläpitävät mittavaa tasetta

Katkoviivalla kesäkuussa 2018 ilmoitettu tavoitetaso.
Lähteet: EKP ja Macrobond.

patu32422@EAPP

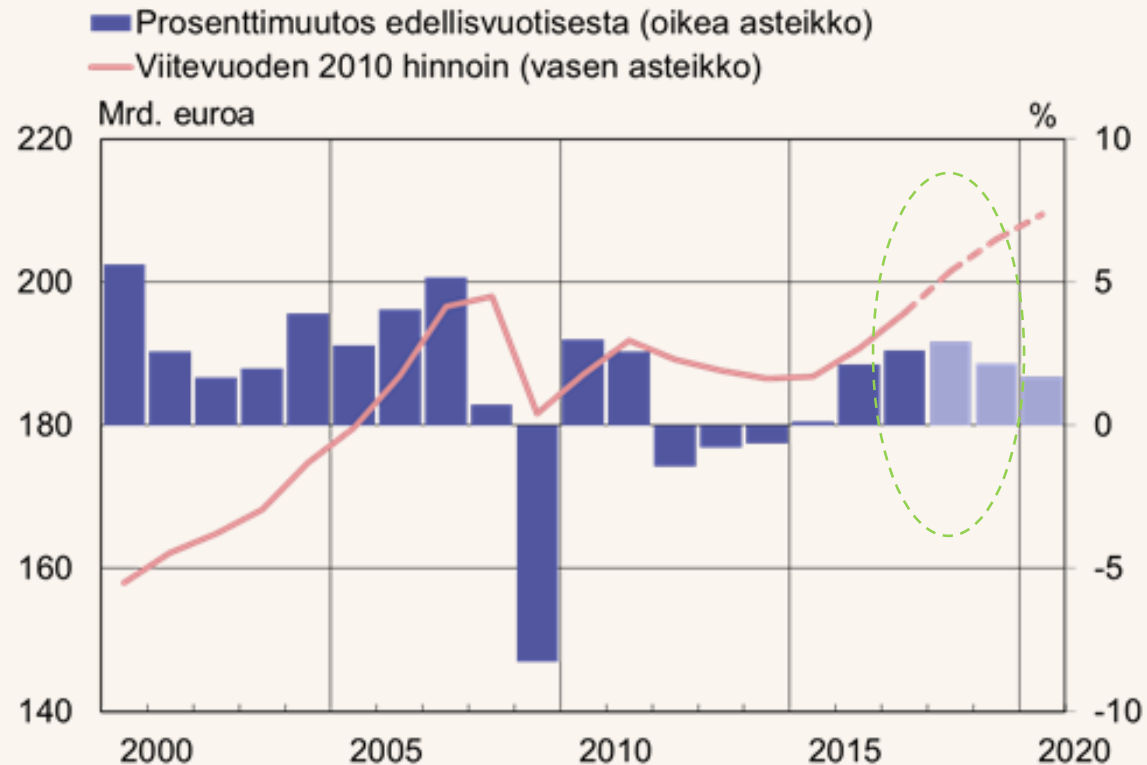
Rahapolitiikan asteittainen normalisointi epävarmuuden oloissa

- Elvyttävä rahapolitiikka edelleen tarpeen, toistaiseksi, jotta voidaan tukea hintavakaustavoitteen saavuttamista keskipitkällä aikavälillä.
- Euroalueen talouden kasvu on edelleen vahvaa, mutta:
  - Pohjainflaatio yhä vaimeaa ja inflaatio-odotukset matalalla.
  - Epävarmuus lisääntynyt, maailmantaloudessa ja –politiikassa.
- Epävarmuuden oloissa perusteltua toteuttaa rahapolitiikan normalisointi asteittain.
- Ohjauskorot nykytasoiltaan ainakin kesän 2019 yli.
- Osto-ohjelmien mittaluokka ja elvyttävä vaikutus pysyy toistaiseksi ja pitkään nykyisellään, vaikka netto-ostoista luovutaankin.

Suomen talous kasvaa nyt vahvasti ja laaja-alaisesti

Kokonaistuotannon määrä

Lähde: Tilastokeskus ja Suomen Pankki

19.6.2018
eurojatalous.fi
24078@E&T 3_2018

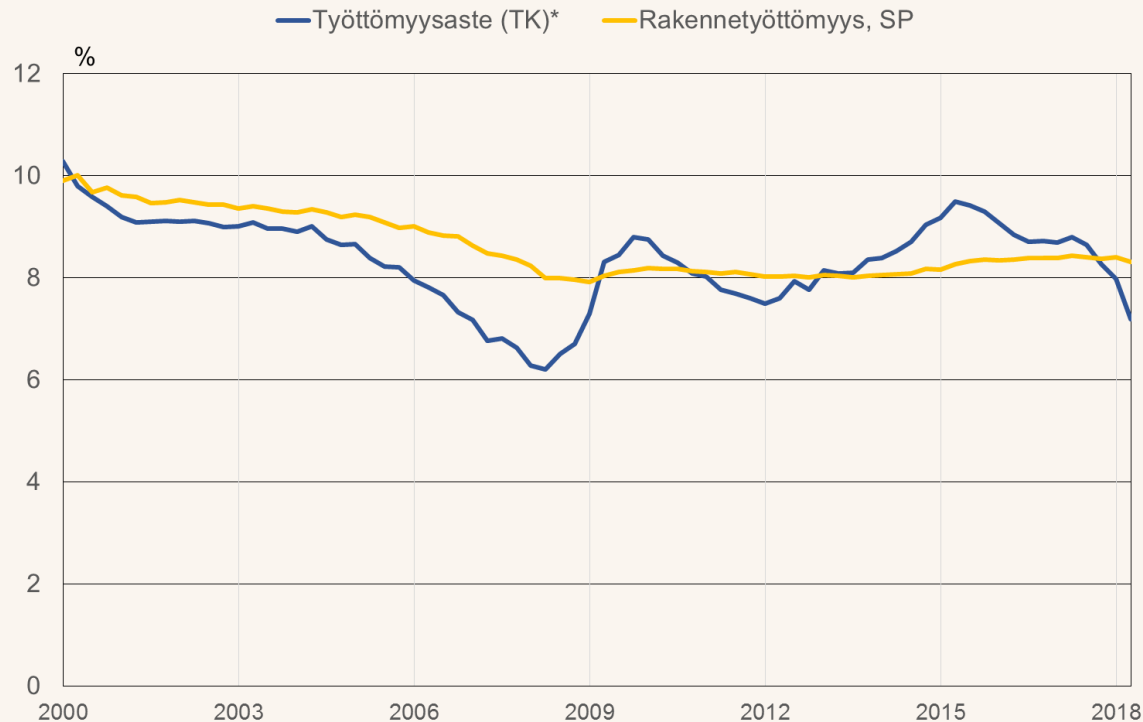
Kokonaistuotanto, %

	Kesäkuu 2018
2017	2,6
2018e	2,9
2019e	2,2
2020e	1,7

BKT, %, muutos edellisestä vuodesta

Työttömyysaste alentunut nopeasti viime kuukausina – nyt jo alle arvioidun rakenteellisen tasonsa

- Korkeasta rakennetyöttömyydestä huolimatta työttömyys voi edelleen vähentyä pitkänkin aikaa
- Määrä, jolla työttömyys voi pitkäaikaisesti vähentyä riippuu siitä, onko väheneminen pelkästään suhdanneluonteista vai onko taustalla rakenteellisia tekijöitä
- Jos halutaan vähentää työttömyyttä pysyvästi, on alennettava rakenteellista työttömyysastetta

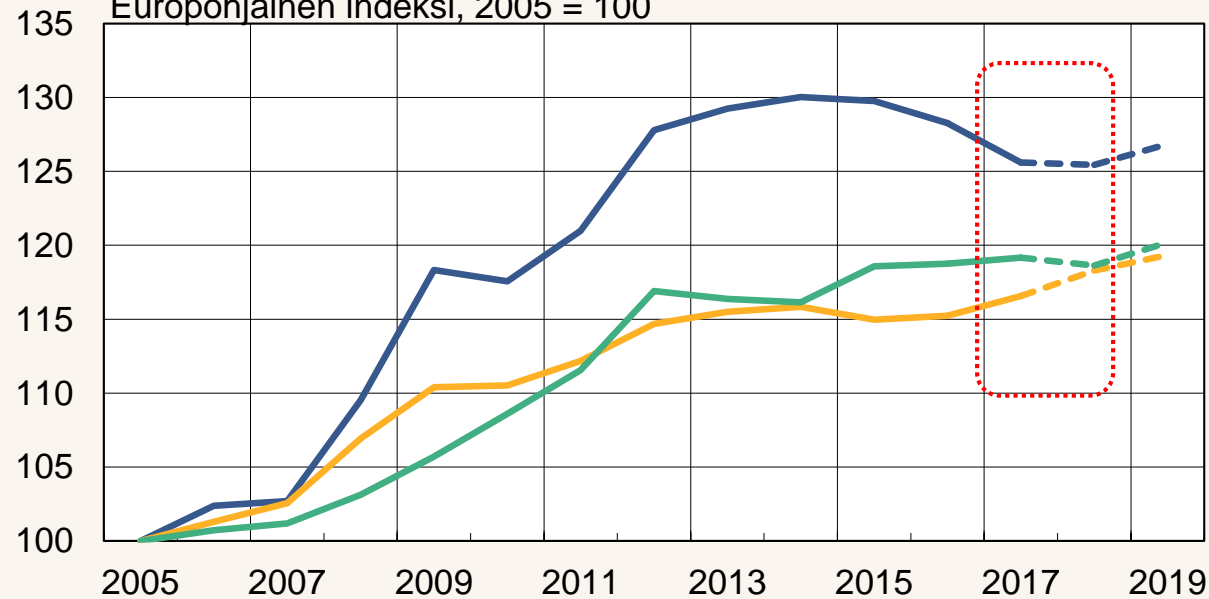

Kustannuskilpailukyky parani 2017, ja tänä vuonna se saattaa parantua edelleen hieman

Vaihtosuhtekorjatut yksikkötyökustannukset*

— Suomi — Euroalue 12** — Kauppakumppanimaat***

Europohjainen indeksi, 2005 = 100

*) Palkansaajakorvaukset suhteessa kansantulon määrään.

***) Euroalueen 12 ensimmäistä jäsenmaata. ***) 14 perinteistä teollisuusmaata.

Ennusteet: Suomen Pankki (Suomi) ja Euroopan komissio (muut maat).

Lähteet: Tilastokeskus, Suomen Pankki ja Euroopan komissio.

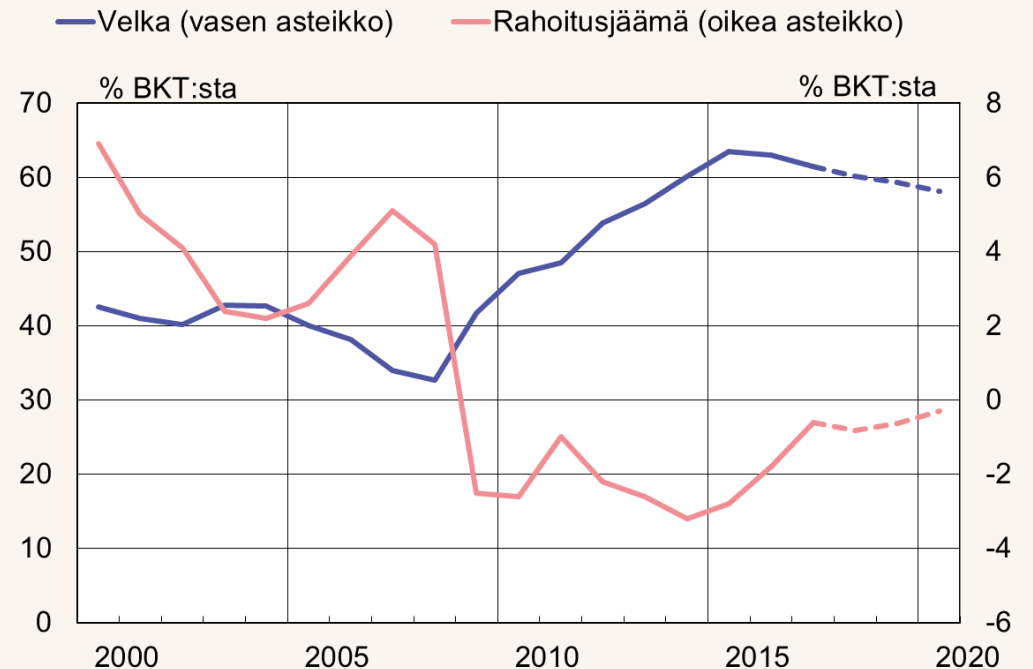
34093

Julkisen talouden etsikkoaika

- Suomen Pankki ennustaa julkisen talouden tilan kohenevan lähivuosina
  - Vuosia 2019 ja 2020 koskevissa ennusteissa huomioitu toukokuuhun 2018 mennessä tehdyt päätökset
- Finanssipolitiikka keventynyt tänä vuonna, vaikka suhdannetilanne on hyvä
- Epävarmuutta SOTE-uudistuksen vaikutuksista julkiseen talouteen
- Julkisen talouden aktiivinen vahvistaminen tarpeen kasvun parhaina vuosina
- Tulevina vuosina työllisyyden kehitys keskeistä julkisen talouden kannalta

Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä ja velka

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankki (ennusteet 2018-2020).

Työn tuottavuuden kasvu vahvistui 2016–2017, mutta nyt merkkejä hidastumisesta

- Työllisyys kasvanut tänä vuonna poikkeuksellisen voimakkaasti suhteessa BKT:hen, joten tuottavuuden keskimääräinen kasvu vaimentunut
- Tuottavuuskasvu hidastunut laaja-alaisesti eri toimialoilla
- Hidastuminen saattaa olla hyvin lyhytaikainen ilmiö
- Jos tuottavuuskasvu on hidastunut pitkäaikaisemmin, taustalla voi olla
  - Edelleen suurelta osin kotimaiseen kysyntään perustuva kasvun rakenne
  - Poikkeuksellisen nopea työllisyyskasvu suhdannetilanteen ja mm. työmarkkinauudistusten ansiosta
  - Molempiin edellä mainittuihin liittyvä matalan tuottavuuden työpaikkojen suhteellinen kasvu

Ilmastonmuutos = kaikkien aikojen suurin markkinahäiriö

- Ilmastonmuutos on kaikkien aikojen suurin markkinahäiriö, sillä sen aiheuttajat eivät maksa sen kustannuksia. Siksi ongelma ei ratkea itsestään.
- Mark Carney: "horisontin tragedia" = Ilmastonmuutoksen vaikutukset nähdään kaukaisena tulevaisuuden ongelmana, mutta sen estämisestä pitäisi maksaa nyt.
- Kaikki toimialat kohtaavat paineen muuttua vähemmän hiili-intensiivisiksi
  - Luotava oikeat kannustimet, jotka ottavat huomioon ulkoisvaikutukset, esim. poistamalla fossiilisten polttoaineiden tuet ja tehostamalla päästökauppaa / luomalla globaali hiilivero
  - Rahoitussektorilta jatkossa painetta rahoituksen saatavuuden ja hinnan kautta
  - Sektorikohtaisella sääntelyllä – kielletään saastuttavin toiminta
- Rahoitusalan toimijat ovat aktiivisesti alkaneet tarkastella sijoituksiinsa liittyviä ympäristöriskejä.
  - Lainsäädäntö, kuten komission kestävän rahoituksen toimintasuunnitelma, sekä rahoitusalan toimijoiden valvonta tukevat tätä kehitystä.

Yhteenveto: Suomen talous 2018

- Euroalueen talouden perustekijät hyvässä kunnossa, mutta maailmantalouden poliittiset riskit varjostavat kehitystä
- Suomi on päässyt kiinni euroalueen kasvuvauhtiin, suomalaisen työn kilpailukyky on parantunut ja työllisyys kohentunut
- Suomessa on perusteltua varautua huonompaan suhdanteeseen ja ikääntyvän väestön hoitotarpeen lisääntymiseen
  - julkisen talouden kestävyysvahvistaminen
  - työllisyysasteen nostaminen pitkäjänteisesti
- Huomisen haasteet, jo tänään:
  - kansantalouden tuottavuuskehitys
  - kestävä kehitys ja ilmastonmuutos

Kiitos!